

PRESENTACIÓ

Aquesta publicació és un conjunt de textos que aborden diversos aspectes de la realitat dels estudis de gènere i feministes en diferents esferes. És un recull d'articles que ens fan adonar-nos de com, en la pràctica, les desigualtats romanen presents, tot i que s'afirma nombroses vegades, que vivim en una societat igualitària on la problemàtica de la diferenciació sexual ha estat superada. Les dades de les estadístiques fetes en entrevistes a peu de carrer evidencien aquesta diferenciació, que segueix present i dificulta les possibilitats de vida de gran part de la població mundial en funció del seu gènere. Un 30% de les joves espanyoles creu certa aquesta afirmació: «Quan la dona ha estat agredida pel seu marit, alguna cosa haurà fet ella per a provocar-lo». Els resultats d'aquests estudis, duts a terme pel Centre Reina Sofia, sobre adolescència i joventut evidencien la permanència dels estereotips sexistes en la nostra societat.

Per tant, l'objectiu d'aquesta miscel·lània, en gran part, és posar sobre la taula la realitat social i, per desgràcia, sexuada. Les dades adients per contrastar allò que teòricament se'ns diu –que és *l'estadium* igualitari– i en el qual realment vivim –la desigualtat.

Potser podríem emprar la contraposició d'aquestes dues perspectives per a explicar l'obra de Rossana Zaera que il·lustren la publicació. Un joc de mirades on les ulleres convencionals dificulten la visió en ser entreteixides amb les xarxes que dificulten la visió a través del burca. Metafòricament, no és casualitat, que parlem de canviar-nos les ulleres per a adoptar noves perspectives a l'hora d'observar alguna cosa. És a dir, de manera simbòlica, que necessitem unes noves lents a través de les quals analitzar-ho tot. Potser les lents que requerim necessiten major nitidesa, o necessiten aproximar-se com uns prismàtics a un punt concret i focalitzar-lo, o inclús aportar-nos una graella sobre la qual poder planificar millor les següents passes que hem de fer. Rossana Zaera ens ofereix ulleres poc convencionals, amb mirades interculturals que ens narren històries que potser ja coneixíem o, potser, ens vénen de nou. En conclusió, ens permetran obtenir un nou camp visual des del qual construir, igual que ens succeeix quan llegim cada un dels assajos d'aquest nou número d'*Asparkia*.

Els articles que comprèn aquesta miscel·lània, tot i ser de caràcter divers, poden guardar punts d'unió. El primer, escrit per Cristina Palomar, ens aproximarà al concepte de gènere. Un terme tant buit com carregat de possibilitats. Buit per imposar-se, d'una manera artificial, a la nostra realitat i carregat de possibilitats per a recollir-hi ell les nombroses identitats socials. La reflexió ens fa qüestionar-ne l'ús en l'actualitat i ens recordarà quanta confusió l'envolta.

El segon dels textos l'escriu Malena Costa. Un recorregut històric pel moviment feminista des de l'àmbit jurídic ens farà conèixer els avanços d'aquest des de la dècada dels anys setanta fins als inicis d'aquest mil·lenni. Com es transforma i s'adapta a les noves èpoques i societats de manera dinàmica per a abolir les diferències entre homes i dones. També en la temàtica jurídica, Marta Macías reflexiona entorn de la Llei orgànica d'igualtat efectiva entre homes i dones i, de l'efectivitat o no, de l'aplicació a la praxi quotidiana. Aquesta legislació que és una eina carregada de paritat, argumenta la necessitat que es reflectisca en el dia a dia, i faça del nostre

sistema democràtic representatiu un sistema democràtic paritari i representatiu on dones i homes convisquen en igualtat en l'àmbit jurídic i en el real. Un referent internacional a l'hora d'aplicar lleis paritàries és la comunitat autònoma d'Andalusia. Per aquest motiu, Beatriz Collantes Sánchez enfoca el seu article cap allà, dota de gran informació al lector o a la lectora respecte com s'aplica, en la dita comunitat, la jurisdicció paritària i com es du a terme.

La temàtica perd un poc la línia jurídica en el següent article, en què Marta Lucero García ens exposa la necessitat de la traducció i de la interpretació en els centres establerts per a les víctimes de violència de gènere, ja que les diferències socioculturals poden determinar les dificultats a l'hora de denunciar. Els factors culturals són, en molts casos, obstacles dintre de la comunicació. A més, com veiem en les xifres del Ministeri de Sanitat, els casos de violència de gènere afecten en gran mesura a dones estrangeres residents a Espanya.

Gabriela Moriana Mateo centra el seu focus d'atenció en els col·lectius més invisibilitzats de la nostra societat. En aquest cas, fa un estudi sobre la relació entre la violència contra les dones i l'exclusió social. Són dues qüestions lligades també a un tercer factor, el qual incorpora i és que l'estudi és fet en un centre de menors. Per tant, el factor determinant com pot ser la minoria d'edat se suma a una exclusió social que afavoreix la violència de gènere la qual, al mateix, temps incrementa l'exclusió social i crea un bucle que es retroalimenta.

Amb un canvi d'arguments i de punt de vista, M. Liliana Herrera Alzate ens parla del paper de les dones en l'obra de Cioran. Dins de l'obra d'aquest autor romanès la dona adopta dos papers: santa o prostituta. Són els dos vessants que analitza l'autora.

El text següent, escrit per Pau López Clavel, és una exposició de la necessitat de la homonormativització en la nostra societat per a eradicar l'homofòbia. És un recurs per a lluitar per la igualtat sexual i la no discriminació. Per a argumentar aquesta necessitat s'hi exposa el tractament del col·lectiu homosexual en diferents àmbits de la nostra societat com poden ser els mitjans de comunicació.

Seguint la lectura trobem un article coproduït per Andrea Francisco Amat, María Lozano Estivalis i Joan Traver Martí en el qual ens explicaran un experiment social dut a terme en una investigació pròpia. En la mateixa es reflecteix com de paradoxal pot ser tirar endavant aquesta recerca a l'hora de voler identificar-la com una investigació d'acció participativa (IAP) o una investigació activista feminista (IAF). La primera, enfocada a l'aprenentatge mutu d'un col·lectiu encarat a revelar-se com a transformador i a provocar un canvi social i, la segona, també suposa un canvi social, però lligat als punts conflictius històrics entre homes i dones com ara la superació de l'àmbit privat i públic, la coresponsabilitat, la coeducació, la igualtat... La importància d'aquesta diferenciació és axial a l'hora de dur a terme una investigació, perquè no ha de limitar-se a exposar la metodologia, sinó que també ha de definir els objectius. Motiu pel qual la reflexió duta a terme pels autors pren gran importància.

Per últim, trobem un article de Lucía Pérez García en què ens parla del paper de l'Estat en els moviments migratoris des de la zona andina fins a Espanya, duts a

terme al llarg del segle XXI, els quals estan fortament influenciats per les polítiques del mercat laboral i la perpètua i decadent divisió sexual laboral d'aquest. Trobem, per tant, una anàlisi del perfil de treball més precaritzat en l'actualitat: la dona estrangera (jove).

L'experiència descrita en el text d'Andrea Francisco Amat, María Lozano Estivalis i Joan Traver Martí, adés esmentat, rep el nom de *Banquet de Safo* per analogia als banquets grecs duts a terme pels grans personatges de l'antiguitat, en què, mitjançant tertúlies acompanyades amb bons menjars i vi, es qüestionava tot el que els envoltava. Un cop oberta la porta al passat i a l'afany de donar explicacions a allò més pròxim, tancar-la hagués estat una errada. Per aquest motiu, el fragment triat dintre del número de la revista versa sobre les línies dels banquets on les dones, històricament han estat invisibilitzades però, avui dia, podem ser coneixedors de la seua participació activa en alguns casos i, fins i tot, determinant. El fragment escollit pertany a l'obra de Nieves Muñoz: *Los ecos del Banquete no escrito*, on es narra un hipotètic episodi succeït en un dels banquets grecs. Cal agrair a l'autora aquesta publicació doncs, com ja s'ha dit, és una eina molt útil per a endinsar-se en un àmbit d'investigació com pot ser la tertúlia filosòfica.

El retrat homenatge escollit és possiblement el més emotiu dels que ha presentat la revista. L'actual directora de l'Institut Feminista i d'Estudis de Gènere, Dora Sales, ens parla de la fundadora del centre, l'estimada Purificación Escribano, qui va fer possible l'existència d'una forta presència dels estudis feministes en la Universitat Jaume I. Tot seguit i també amb l'emoció per bandera Beatriz Giovanna Ramírez ens ofereix una mostra de la seua obra poètica.

Per últim, les ressenyes de llibres sobre els estudis de gènere i feministes ens obrin l'apetit lector cap a aquesta temàtica; ens fan conèixer, de manera sintètica, algunes de les darreres publicacions.

Com a conclusió, veig necessària la presència d'un agraïment a totes les persones que han fet possible la publicació d'aquest número de la revista *Asparkia*. Començant pels escriptors i escriptores de tots els articles que inclou i de tots aquells i aquelles que han col·laborat en la ressenya de llibres. També, no cal dir-ho, d'aquells que hi han aportat creativitat amb la seua obra literària o plàstica. I, indubtablement, a la creadora de l'emotiu homenatge explícit, doncs, possiblement, cada una de les publicacions dutes a terme per l'Institut, ho és de manera implícita.

Neus Chillida Zaragoza